

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 25.6.2008
SEC(2008)2193

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ
ΜΜΕ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ**

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΕΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΜΜΕ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Σύνοψη

Συνολικός στόχος του «Ευρωπαϊκού κώδικα βέλτιστων πρακτικών που διευκολύνει την πρόσβαση των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις» είναι να παράσχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη και στις αναθέτουσες αρχές των κρατών να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις προκειμένου να διασφαλίζονται ίσοι όροι ανταγωνισμού για όλους τους οικονομικούς φορείς που επιθυμούν να συμμετάσχουν σε δημόσιες προσκλήσεις υποβολής προσφορών.

Πράγματι, οι παράγοντες που έλαβαν μέρος στις διαβουλεύσεις με αντικείμενο τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ στην πρόσβασή τους στις δημόσιες συμβάσεις, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας αυτού του κώδικα βέλτιστων πρακτικών, τόνισαν ότι αυτό που χρειάζεται περισσότερο προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις δεν είναι οι νομοθετικές αλλαγές στις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις, αλλά μάλλον η αλλαγή της νοοτροπίας των αναθετουσών αρχών όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις.

Η αυξημένη εμπλοκή των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις θα αποφέρει αύξηση του ανταγωνισμού για τις δημόσιες συμβάσεις και, επομένως, καλύτερη σχέση κόστους ωφελείας από τις αναθέτουσες αρχές. Επιπλέον, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της διαφάνειας στις πρακτικές των δημόσιων συμβάσεων θα επιτρέψει την απελευθέρωση των δυνατοτήτων των ΜΜΕ όσον αφορά την ανάπτυξη και την καινοτομία, με θετικό αντίκτυπο στην ευρωπαϊκή οικονομία.

Επομένως, ο σκοπός του παρόντος εγγράφου είναι διττός: 1) παροχή κατευθυντήριων γραμμών στα κράτη μέλη και στις αναθέτουσες αρχές τους σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εφαρμόσουν το νομικό πλαίσιο της ΕΚ έτσι ώστε να διευκολύνεται η συμμετοχή των ΜΜΕ σε διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων και, 2) ανάδειξη εθνικών κανόνων και πρακτικών που διευκολύνουν την πρόσβαση των ΜΜΕ σε δημόσιες συμβάσεις. Τα στοιχεία αυτά, τα οποία συγκεντρώνονται για πρώτη φορά σε έναν ενιαίο «κώδικα», θα συνοδεύονται από χρήσιμες εμπειρίες από διάφορα κράτη μέλη.

Ο παρών κώδικας βέλτιστων πρακτικών έχει ως αφετηρία τις βασικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στην πράξη και που ανέφεραν οι ΜΜΕ και οι εκπρόσωποί τους, και εφιστά την προσοχή των κρατών μελών και των αναθετουσών αρχών τους στις διαθέσιμες λύσεις για την υπέρβαση των εν λόγω δυσκολιών με βάση τους ακόλουθους τίτλους/ομάδες:

- Υπερνίκηση των δυσκολιών σχετικά με το μέγεθος των συμβάσεων
- Εξασφάλιση πρόσβασης σε σχετικές πληροφορίες
- Βελτίωση της ποιότητας και της κατανόησης των παρεχόμενων πληροφοριών
- Καθορισμός ανάλογων επιπέδων προσόντων και χρηματοοικονομικών απαιτήσεων

- Περιορισμός του διοικητικού φόρτου
- Έμφαση στην σχέση κόστους ωφελείας αντί στην τιμή
- Παροχή επαρκούς χρονικού διαστήματος για τη σύνταξη των προσφορών
- Μέριμνα για έγκαιρη καταβολή των πληρωμών

Επομένως, ο παρών κώδικας βέλτιστων πρακτικών θα βοηθήσει τις δημόσιες αρχές να αναπτύξουν «στρατηγικές», «προγράμματα» ή «σχέδια δράσης» με συγκεκριμένο στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε δημόσιες συμβάσεις.

Ο παρών κώδικας βέλτιστων πρακτικών είναι ένα ενδεικτικό έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής και δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι δεσμεύει το εν λόγω θεσμικό όργανο καθ' οιονδήποτε τρόπο. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι ο κώδικας εξαρτάται από την εξέλιξη του σχετικού εθνικού και κοινοτικού νομικού πλαισίου και της εθνικής και κοινοτικής πρακτικής.

Εισαγωγή

Η αξία της αγοράς δημόσιων συμβάσεων στα κράτη μέλη ανήλθε σε περίπου 1.800 δισεκατομμύρια ευρώ το 2006, ποσό που αντιστοιχεί σε 16% του ΑΕΠ της ΕΕ¹. Σκοπός των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις της ΕΚ² είναι το άνοιγμα της αγοράς δημόσιων συμβάσεων για όλους τους οικονομικούς φορείς, ανεξαρτήτως μεγέθους. Ωστόσο, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο θέμα της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων³ (ΜΜΕ) στις εν λόγω αγορές: οι ΜΜΕ θεωρούνται γενικά η σπονδυλική στήλη της οικονομίας της ΕΕ και, προκειμένου να αξιοποιηθεί όσο το δυνατόν περισσότερο το δυναμικό τους για τους σκοπούς της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, της ανάπτυξης και της καινοτομίας, πρέπει να διευκολυνθεί η πρόσβαση των ΜΜΕ στις αγορές δημόσιων συμβάσεων. Κατόπιν σχετικού αιτήματος του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας⁴, η Επιτροπή διενήργησε περαιτέρω ανάλυση βασισμένη σε μια οικονομική μελέτη και σε εκτενή διαβούλευση με τους ενδιαφερομένους.

Οικονομική ανάλυση

Μελέτη που εκπονήθηκε το 2007 εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής υπολόγισε ότι, το 2005, το ποσοστό της αξίας των δημόσιων συμβάσεων που υπερέβαιναν τα κατώτατα όρια της ΕΕ και οι οποίες ανατέθηκαν σε ΜΜΕ ήταν 42%, ήτοι 64% του αριθμού των συμβάσεων⁵. Προφανώς, τα στοιχεία αυτά αφορούν μόνο τις δημόσιες συμβάσεις που υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια που ορίζονται στις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις και δεν λαμβάνουν υπόψη τις υπεργολαβίες οποιουδήποτε μεγέθους που ανατέθηκαν σε ΜΜΕ.

Ωστόσο, παρότι το ποσοστό των μεσαίων επιχειρήσεων στη συνολική αξία των δημόσιων συμβάσεων που υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια της ΕΕ είναι πολύ θετικό σε σύγκριση με τη σημασία τους για την οικονομία, η ανάλυση υποδεικνύει ότι οι καταστάσεις διαφέρουν σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο: τα ποσοστά των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις που υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια της ΕΕ κυμαίνονται από 78% και 77 % στη Σλοβενία και στη Σλοβακία έως 35% και 31% στη Γαλλία και στο Ηνωμένο Βασίλειο⁶. Παρότι οι διαφορές αυτές μπορεί να εξηγούνται εν μέρει από το σχετικά υψηλό ποσοστό μεγάλων επιχειρήσεων στην οικονομία ορισμένων κρατών μελών, η σύγκριση μεταξύ των αντίστοιχων συνδυασμένων εταιρικών κύκλων εργασιών που παράγονται από ΜΜΕ στο σύνολο της οικονομίας της ΕΕ (58%) και της αξίας των δημόσιων συμβάσεων που

¹ Οι εκτιμήσεις αυτές βασίστηκαν σε δεδομένα που παρασχέθηκαν από τις Εθνικές Στατιστικές Υπηρεσίες στη Eurostat για τους εθνικούς λογαριασμούς και από ετήσιες εκθέσεις και άλλες πηγές του κλάδου των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας.

² Οδηγία 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (30.04.2004) και οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (30.04.2004).

³ Οι ΜΜΕ αναφέρονται στο παρόν έγγραφο όπως ορίζονται βάσει της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, η οποία δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 124, σ. 36 της 20ής Μαΐου 2003.

⁴ Βλ. Ανακοινωθέν Τύπου του Συμβουλίου 6964/06 (Presse 65), σ. 10.

⁵ Evaluation of SME Access to Public Procurement Markets in the EU (Αξιολόγηση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις αγορές δημόσιων συμβάσεων στην ΕΕ), Τελική έκθεση των GHK και Technopolis, διαθέσιμη στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/public_procurement.htm

⁶ Βλ. σελίδα 48 της έκθεσης που αναφέρεται στην υποσημείωση 5.

υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια της ΕΕ και ανατέθηκαν σε ΜΜΕ ως κύριους αναδόχους (42%) υποδηλώνει ότι υπάρχει ακόμη περιθώριο βελτίωσης.

Διαβούλευση με τους ενδιαφερομένους

Οι ενδιαφερόμενοι που έλαβαν μέρος στις διαβουλεύσεις με αντικείμενο τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ στην πρόσβασή τους στις δημόσιες συμβάσεις, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας αυτού του κώδικα βέλτιστων πρακτικών, τόνισαν ότι αυτό που χρειάζεται περισσότερο προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις δεν είναι οι νομοθετικές αλλαγές στις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις, αλλά μάλλον η αλλαγή της νοοτροπίας των αναθετουσών αρχών όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις. Στο πλαίσιο αυτό, οι ενδιαφερόμενοι ανέφεραν τις ακόλουθες βασικές δυσκολίες⁷:

- δυσκολίες στην απόκτηση πληροφοριών (καθώς δεν μπορούν να διαθέσουν επαρκείς πόρους για τη συλλογή πληροφοριών)·
- έλλειψη γνώσεων σχετικά με τις διαδικασίες υποβολής προσφορών·
- υπερβολικός διοικητικός φόρτος·
- μεγάλο μέγεθος των συμβάσεων·
- ανεπάρκεια χρόνου για την κατάρτιση των προσφορών·
- κόστος κατάρτισης των προσφορών (δεδομένου ότι πολλά έξοδα είναι πάγια, οι ΜΜΕ βρίσκονται αντιμέτωπες με δυσανάλογα υψηλά έξοδα σε σύγκριση με τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις)·
- δυσανάλογα επίπεδα προσόντων και δυσανάλογες απαιτήσεις πιστοποίησης·
- υπερβολικές απαιτήσεις χρηματοοικονομικών εγγυήσεων·
- διακρίσεις εις βάρος αλλοδαπών προσφερόντων/ευνοϊκή μεταχείριση τοπικών ή εθνικών επιχειρήσεων⁸·
- εξεύρεση εταίρων για συνεργασία στο εξωτερικό·
- καθυστέρηση στις πληρωμές εκ μέρους των αναθετουσών αρχών.

Τα προαναφερθέντα στοιχεία οδηγούν στο συμπέρασμα ότι είναι αναγκαία η ανάπτυξη μιας πιο φιλικής για τις ΜΜΕ προσέγγισης από τις αναθέτουσες αρχές όσον αφορά τις δημόσιες

⁷ Βλ. ειδικότερα την έκθεση που αναφέρεται στην υποσημείωση 5, τη συγκεφαλαιωτική έκθεση της δημόσιας διαβούλευσης για την SBA που ολοκληρώθηκε στις 30 Μαρτίου 2008, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/docs/sba_consultation_report_final.pdf, και τη μελέτη του ευρωπαϊκού δικτύου έρευνας για τις ΜΜΕ (ENSR) του 1999, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/analysis/doc/ensr_6th_report_en.pdf, καθώς και τις ειδικές εισηγήσεις ευρωπαϊκών επιχειρηματικών οργανώσεων, όπως η UEAPME και η BusinessEurope, οι οποίες είναι διαθέσιμες στους αντίστοιχους δικτυακούς τόπους τους.

⁸ Τα προβλήματα που ενδεχομένως αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ όσον αφορά διακρίσεις λόγω ιθαγένειας υπέρ τοπικών ή εθνικών επιχειρήσεων αφορούν σαφείς παραβιάσεις της νομοθεσίας της ΕΚ για τις δημόσιες συμβάσεις. Ως εκ τούτου, οι παραβιάσεις αυτές πρέπει να εξετάζονται στο πλαίσιο των ένδικων μέσων που προβλέπονται από τις οδηγίες 89/665/ΕΟΚ και 92/13/ΕΟΚ, ή, όσον αφορά τις αναθέσεις συμβάσεων που δεν καλύπτονται ή καλύπτονται εν μέρει από τις διατάξεις των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις, να εξετάζονται υπό το πρίσμα των κανόνων και των αρχών της συνθήκης ΕΚ. Ως προς το τελευταίο αυτό σημείο, η Επιτροπή θέσπισε και δημοσίευσε το 2006 μια ερμηνευτική ανακοίνωση σχετικά με το κοινοτικό δίκαιο που εφαρμόζεται στην ανάθεση συμβάσεων οι οποίες δεν καλύπτονται ή καλύπτονται εν μέρει από τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις (βλ. ΕΕ C-179, της 1.8.2006, σ. 2).

συμβάσεις, προωθώντας τις δυνατότητες που παρέχουν οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε ευκαιρίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, και καθιστώντας γνωστές τις συναφείς βέλτιστες πρακτικές στα κράτη μέλη. Μολονότι το κοινοτικό δίκαιο για τις δημόσιες συμβάσεις διασφαλίζει το άνοιγμα των αγορών σε όλους τους οικονομικούς φορείς, χωρίς διάκριση μεταξύ ΜΜΕ και άλλων τύπων οικονομικών φορέων, υπάρχουν ορισμένες διατάξεις που είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τις ΜΜΕ, καθώς παρέχουν λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ, ή κυρίως οι ΜΜΕ. Επιπλέον, ορισμένοι κανόνες και ορισμένες πρακτικές στα κράτη μέλη παρέχουν πρόσθετες ή πιο συγκεκριμένες λύσεις στον συγκεκριμένο τομέα.

Σκοπός και περιεχόμενο του κώδικα βέλτιστων πρακτικών

Στο πλαίσιο αυτό, ο **σκοπός του παρόντος εγγράφου** είναι διττός: παροχή γενικών κατευθυντήριων γραμμών στις αναθέτουσες αρχές των κρατών μελών⁹ σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εφαρμόζουν το νομικό πλαίσιο της ΕΕ έτσι ώστε να διευκολύνεται η συμμετοχή των ΜΜΕ στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων, και ανάδειξη ορισμένων εθνικών κανόνων και πρακτικών οι οποίοι διευκολύνουν την πρόσβαση των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις. Οι εν λόγω κανόνες και πρακτικές, που συγκεντρώνονται για πρώτη φορά σε έναν ενιαίο «κώδικα», θα συνοδεύονται από χρήσιμες εμπειρίες από διάφορα κράτη μέλη¹⁰.

Ωστόσο, έως τώρα, λιγοστά είναι τα κράτη μέλη που θέσπισαν και εφάρμοσαν μια «στρατηγική», ένα «πρόγραμμα» ή ένα «σχέδιο δράσης» με εθνική εμβέλεια με συγκεκριμένο στόχο τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις. Έτσι εξηγείται γιατί λιγοστά μόνον κράτη μέλη ανέφεραν ένα πλήρες σύνολο πρωτοβουλιών στον συγκεκριμένο τομέα, ενώ η μεγάλη πλειονότητα των κρατών μελών ανέφερε μόνον σποραδικές ή περιορισμένες συγκεκριμένες δράσεις στη διάρκεια των τελευταίων ετών. Η κατάσταση αυτή ενισχύει την αναγκαιότητα επιτάχυνσης της ανταλλαγής πρακτικών μεταξύ των υπηρεσιών χάραξης πολιτικής των κρατών μελών και ανάληψης πρόσθετων πρωτοβουλιών για τη διάδοση σε όλους τους ενδιαφερομένους των διδαγμάτων που αποκομίσθηκαν από προηγούμενες εμπειρίες.¹¹

⁹ Στο παρόν έγγραφο, ο όρος «αναθέτουσα αρχή» καλύπτει τόσο τις αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 9 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ όσο και τους αναθέτοντες φορείς κατά την έννοια του άρθρου 2 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

¹⁰ Οι παραπομπές στους κανόνες και στις πρακτικές των κρατών μελών δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να θεωρηθούν έγκριση εκ μέρους της Επιτροπής κάθε λεπτομέρειας των εν λόγω κανόνων και πρακτικών. Οι παραπομπές στη νομοθεσία και στις πρακτικές των κρατών μελών αναφέρονται όπως γίνονται κατανοητές από τις υπηρεσίες της Επιτροπής. Πράγματι, έχοντας συγκεντρώσει τις σχετικές πληροφορίες κυρίως μέσω απαντήσεων σε ερωτηματολόγια που απευθύνονταν σε εκπροσώπους αναθετουσών αρχών και προμηθευτών, η Επιτροπή δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι κάθε εξεταζόμενο μέτρο, όπως αναφέρεται στην εθνική νομοθεσία και εφαρμόζεται από τις εθνικές αρχές, είναι στην πραγματικότητα πλήρως σύμφωνο προς τη νομοθεσία της ΕΚ για τις δημόσιες συμβάσεις. Επιπλέον, οι πληροφορίες που λήφθηκαν από τους ενδιαφερομένους δείχνουν ότι, μολονότι υπάρχουν ορισμένοι παρεμφερείς κανόνες και πρακτικές σε διάφορα κράτη μέλη, πολλοί από τους εν λόγω κανόνες και τις πρακτικές έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά, τα οποία δεν μπορούν να αντικατοπτρίζονται πλήρως σε έναν κώδικα πρακτικών που πρέπει να διατηρήσει τον ενδεικτικό χαρακτήρα του.

¹¹ Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα ενθαρρύνει την περαιτέρω συλλογή και ανταλλαγή πρακτικών μέσω του δικτύου δημόσιων συμβάσεων (PPN), το οποίο είναι ένα δίκτυο συνεργασίας των αρχών εφαρμογής του νόμου των κρατών μελών, διευρυμένο με τη συμμετοχή ορισμένων άλλων ευρωπαϊκών χωρών (www.publicprocurementnetwork.org).

Ο παρών κώδικας βέλτιστων πρακτικών θα εξετάσει πιθανές λύσεις στις βασικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και ανέφεραν οι ΜΜΕ και οι εκπρόσωποί τους¹², με βάση τους ακόλουθους τίτλους/ομάδες:

- Υπερνίκηση των δυσκολιών σχετικά με το μέγεθος των συμβάσεων
- Εξασφάλιση πρόσβασης σε σχετικές πληροφορίες
- Βελτίωση της ποιότητας και της κατανόησης των παρεχόμενων πληροφοριών
- Καθορισμός ανάλογων επιπέδων προσόντων και χρηματοοικονομικών απαιτήσεων
- Περιορισμός του διοικητικού φόρτου
- Έμφαση στην σχέση κόστους ωφελείας αντί στην τιμή
- Παροχή επαρκούς χρονικού διαστήματος για τη σύνταξη των προσφορών
- Μέριμνα για έγκαιρη καταβολή των πληρωμών

Επομένως, σε συνδυασμό με άλλες δράσεις που αναφέρονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την «Small Business Act» για την Ευρώπη, ο παρών κώδικας βέλτιστων πρακτικών είναι μια επιχειρησιακή ανταπόκριση στην πρόσκληση που απηύθυνε στην Επιτροπή το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας (βλέπε ανωτέρω, υποσημείωση 3).

1. ΥΠΕΡΝΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Οι ΜΜΕ που ενδιαφέρονται για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων παραπονούνται συχνά ότι αποκλείονται εκ των πραγμάτων από τις δημόσιες συμβάσεις, απλώς και μόνον επειδή δεν μπορούν να υποβάλουν προσφορά για το σύνολο της σύμβασης. Μολονότι τα χαρακτηριστικά μιας μεγάλης σύμβασης μπορεί να δικαιολογούν την ανάθεσή της σε έναν και μόνον ανάδοχο, από μεγάλες αναθέτουσες αρχές μπορούν να εξετάζονται οι ακόλουθες δυνατότητες, συμπεριλαμβανομένων κεντρικών αναθετόνων φορέων.

1.1. Υποδιαίρεση συμβάσεων σε παρτίδες

Οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις επιτρέπουν την ανάθεση συμβάσεων με τη μορφή χωριστών παρτίδων¹³. Η υποδιαίρεση των δημόσιων συμβάσεων σε παρτίδες **διευκολύνει σαφώς την πρόσβαση των ΜΜΕ**, τόσο από **ποσοτική άποψη** (το μέγεθος των παρτίδων μπορεί να ανταποκρίνεται καλύτερα στην παραγωγική ικανότητα της ΜΜΕ) όσο και από **ποιοτική άποψη** (το περιεχόμενο των παρτίδων μπορεί να ανταποκρίνεται καλύτερα στον εξειδικευμένο κλάδο της ΜΜΕ). Επιπλέον, η υποδιαίρεση των συμβάσεων σε παρτίδες, παρέχοντας με τον τρόπο αυτό περισσότερες δυνατότητες συμμετοχής στις ΜΜΕ, διευρύνει τον ανταγωνισμό, πράγμα επωφελές για τις αναθέτουσες αρχές, εφόσον κάτι τέτοιο ενδείκνυται και είναι εφικτό εν όψει των αντίστοιχων εμπλεκόμενων εργασιών, προμηθειών και υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο αυτό, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να έχουν κατά νου ότι, μολονότι δικαιούνται να περιορίσουν τον αριθμό των παρτίδων για τις οποίες μπορούν να υποβάλουν προσφορά οι προσφέροντες, δεν πρέπει να χρησιμοποιούν τη δυνατότητα αυτή κατά τρόπο που να θίγει τις

¹² Βλ. υποσημείωση 5.

¹³ Άρθρο 9 παράγραφος 5 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ και άρθρο 17 παράγραφος 6 στοιχείο α) της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

συνθήκες του θεμιτού ανταγωνισμού¹⁴. Επιπλέον, η παροχή της **δυνατότητας υποβολής προσφορών για απεριόριστο αριθμό παρτίδων** εμφανίζει το πλεονέκτημα ότι δεν αποθαρρύνει τη συμμετοχή των γενικών αναδόχων και δεν εμποδίζει την ανάπτυξη των επιχειρήσεων.

Σχετικά με αυτό πρέπει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές διατάξεις και πρακτικές:

Εθνικό δίκαιο

Σύμφωνα με το αυστριακό δίκαιο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν κατά πόσον θα αναθέσουν μια συνολική σύμβαση ή θα την υποδιαιρέσουν σε χωριστές παρτίδες. Κατά τη λήψη της απόφασης αυτής, πρέπει να συνεκτιμούν οικονομικές ή τεχνικές πτυχές.

Στη Γαλλία, προκειμένου να δημιουργηθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερος ανταγωνισμός, ο γενικός κανόνας είναι να ανατίθενται οι συμβάσεις υπό μορφή χωριστών παρτίδων. Ωστόσο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν την ανάθεση συνολικών συμβάσεων, εάν θεωρούν ότι η υποδιαίρεση σε παρτίδες μπορεί, σε μια δεδομένη περίπτωση, να περιορίσει τον ανταγωνισμό ή να καταστήσει την εκτέλεση της σύμβασης τεχνικά δύσκολη ή δαπανηρή, ή εάν η αναθέτουσα αρχή δεν είναι σε θέση να διασφαλίσει τον συντονισμό της εκτέλεσης της σύμβασης.

*Σε ορισμένα κράτη μέλη (Ουγγαρία, Ρουμανία) η προώθηση της υποδιαίρεσης των συμβάσεων σε παρτίδες συνοδεύεται από διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες ορίζουν ότι τα **κριτήρια επιλογής πρέπει να είναι συνδεδεμένα και αναλογικά προς τις επιμέρους παρτίδες** και όχι προς τη συνολική αξία όλων των παρτίδων.*

Πρακτικές

Στην Ιρλανδία, όπως και σε άλλα κράτη μέλη, πολλές αναθέτουσες αρχές συνηθίζουν, όταν δημοσιεύουν μεγάλες κατασκευαστικές συμβάσεις, να δημοσιεύουν και να αναθέτουν συμβάσεις για ορισμένες από τις τεχνικές πτυχές (ηλεκτρολογικές υπηρεσίες, μηχανολογικές υπηρεσίες, συμβάσεις ειδικών εφαρμογών κλπ.) χωριστά σε οικονομικούς φορείς οι οποίοι υποχρεούνται να συνεργάζονται με τον οικονομικό φορέα στον οποίο ανατέθηκε η σύμβαση για τον συντονισμό του συνολικού έργου. Η πρακτική αυτή διευκολύνει τη συμμετοχή των ΜΜΕ, ενώ η αναθέτουσα αρχή δεν χρειάζεται να ασχολείται με τις δυσκολίες που προκύπτουν από τον συντονισμό της εκτέλεσης των διαφορετικών παρτίδων.

Στη Λιθουανία, η υπηρεσία δημόσιων συμβάσεων διενεργεί εκ των προτέρων ανάλυση των προκηρύξεων συμβάσεων, προτού αποσταλούν για δημοσίευση στη βάση δεδομένων TED και, στο πλαίσιο της ανάλυσης αυτής, συνιστά στην αναθέτουσα αρχή να εξετάζει το ενδεχόμενο υποδιαίρεσης της σύμβασης σε παρτίδες.

- 1.2. Αξιοποίηση της δυνατότητας σχηματισμού κοινοπραξιών από τους οικονομικούς φορείς και χρησιμοποίησης της συνδυασμένης οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας και της τεχνικής τους ικανότητας

Οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις¹⁵ επιτρέπουν σε έναν οικονομικό φορέα να **στηρίζεται σε οικονομικές και χρηματοοικονομικές δυνατότητες καθώς και σε τεχνικές ικανότητες**

¹⁴ Επιπλέον, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τη συνολική εκτιμώμενη αξία όλων των παρτίδων για τον καθορισμό των απαιτήσεων δημοσιότητας που πρέπει να τηρούνται και της ακολουθητέας διαδικασίας.

¹⁵ Άρθρο 47 παράγραφοι 2 και 3, άρθρο 48 παράγραφοι 3 και 4 και άρθρο 52 παράγραφος 1 (τρίτο εδάφιο) της οδηγίας 2004/18/ΕΚ και άρθρο 53 παράγραφοι 4 και 5 και άρθρο 54 παράγραφοι 5 και 6 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

άλλων εταιρειών, ανεξάρτητα από τη νομική φύση των δεσμών που έχει μαζί τους, προκειμένου να αποδείξει ότι διαθέτει το επίπεδο δυνατοτήτων ή ικανοτήτων που απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Παρ' όλα αυτά, ο οικονομικός φορέας πρέπει να αποδείξει ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους για την εκτέλεση της σύμβασης.

Στην περίπτωση κοινοπραξιών οικονομικών φορέων, ορίζεται πλέον σαφώς στις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις ότι η **κοινοπραξία μπορεί να στηρίζεται στις δυνατότητες όλων των μετεχόντων στην κοινοπραξία**. Επιπλέον, η **κοινοπραξία μπορεί επίσης να στηρίζεται στις δυνατότητες άλλων φορέων που δεν ανήκουν στην κοινοπραξία**.

Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται από το κοινοτικό δίκαιο να αποδέχονται αυτές τις μορφές συνεργασίας μεταξύ ΜΜΕ. Για τη διευκόλυνση του ευρύτερου δυνατού ανταγωνισμού, συνιστάται στις αναθέτουσες αρχές να **δίδουν ιδιαίτερη προσοχή στην προκήρυξη της σύμβασης για τη συγκεκριμένη δυνατότητα**.

Επιπλέον, δεδομένου ότι η θέσπιση αυτών των μορφών συνεργασίας μεταξύ ΜΜΕ απαιτεί χρόνο, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να κάνουν χρήση της δυνατότητας προετοιμασίας της αγοράς για μελλοντικές συμβάσεις, δημοσιεύοντας **προκαταρκτικές προκηρύξεις** οι οποίες **παρέχουν στους οικονομικούς φορείς αρκετό χρόνο για να ετοιμάσουν την κοινή προσφορά τους**.

Είναι προφανές ότι όλες αυτές οι διατάξεις και οι πρακτικές **διευκολύνουν τη σύσταση κοινοπραξιών ανεξάρτητων ΜΜΕ** οι οποίες μπορούν να υποβάλουν προσφορά ή να είναι υποψήφιες για την ανάληψη μεγάλων δημόσιων συμβάσεων, ιδίως στην περίπτωση πολύπλοκων συμβάσεων στις οποίες εμπλέκονται διάφορες δεξιότητες.

Σχετικά με αυτό πρέπει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές πρακτικές:

Πρακτικές

*Οι ΜΜΕ μπορούν να ωφεληθούν από τις συμβουλές και τη στήριξη των ευπρόσιτων μελών του **Enterprise Europe Network (EEN)** στα κράτη μέλη. Το EEN δρομολογήθηκε το 2008 και παρέχει στήριξη και συμβουλές σε επιχειρήσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη για να αξιοποιήσουν όσο το δυνατόν καλύτερα τις ευκαιρίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι υπηρεσίες του είναι ειδικά σχεδιασμένες για τις ΜΜΕ, αλλά είναι επίσης διαθέσιμες σε όλες τις επιχειρήσεις, τα κέντρα ερευνών και τα πανεπιστήμια στην Ευρώπη. Παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία της ΕΕ, **βοηθά στην εξεύρεση επιχειρηματικών εταίρων**, παρέχει δυνατότητες συμμετοχής σε δίκτυα καινοτομίας και πληροφορίες σχετικά με ευκαιρίες χρηματοδότησης (βλ.: http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/index_en.htm).*

1.3. Χρήση της δυνατότητας σύναψης συμβάσεων-πλαίσιο με περισσότερους οικονομικούς φορείς και όχι μόνον με έναν προμηθευτή

Οι διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων παρέχουν στις αναθέτουσες αρχές τη δυνατότητα να συνάπτουν μια **συμφωνία-πλαίσιο με περισσότερους οικονομικούς φορείς**¹⁶ και να οργανώνουν «**μικρούς διαγωνισμούς**» για τα μέρη της συμφωνίας-πλαίσιο κάθε φορά που προκύπτουν πραγματικές ανάγκες αγορών για την αναθέτουσα αρχή. Σε σύγκριση με μια παραδοσιακή τακτική υποβολής προσφορών στην οποία μια αναθέτουσα αρχή αναζητεί έναν

¹⁶ Άρθρο 32 της οδηγίας 2004/18/EK και άρθρα 14 και 40 παράγραφος 3 στοιχείο θ) της οδηγίας 2004/17/EK.

προμηθευτή ο οποίος θα παραδώσει όλα τα αγαθά για μια δεδομένη περίοδο, πράγμα που μπορεί να ευνοεί τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, η προηγούμενη δυνατότητα μπορεί να παράσχει στις ΜΜΕ μια ευκαιρία να ανταγωνισθούν για συμβάσεις τις οποίες είναι σε θέση να εκτελέσουν. Αυτό συμβαίνει ιδίως όταν μια συμφωνία-πλαίσιο περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό οικονομικών φορέων και υποδιαιρείται σε παρτίδες ή όταν συμβάσεις που βασίζονται σε τέτοιες συμφωνίες-πλαίσια ανατίθενται με τη μορφή παρτίδων.

Σε κάθε περίπτωση, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν, ιδίως διατηρώντας αναλογικά τα κριτήρια επιλογής, ότι δεν αποθαρρύνεται η συμμετοχή των ΜΜΕ οι οποίες πιστεύουν συχνά ότι το πεδίο μιας συμφωνίας-πλαισίου εμποδίζει τη συμμετοχή τους και ότι η διαδικασία υποβολής προσφορών είναι πιο πολύπλοκη και χρονοβόρα.

Σχετικά με αυτό αξίζει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές πρακτικές:

Πρακτικές

*Στη Ρουμανία, το θέμα της διασφάλισης της αναλογικότητας της διαδικασίας συμμετοχής σε μια συμφωνία-πλαίσιο με περισσότερους οικονομικούς φορείς αντιμετωπίστηκε μέσω ενός εγγράφου κατευθυντήριων γραμμών στο οποίο επισημαίνεται ότι τα **ελάχιστα επίπεδα ικανότητας** που απαιτούνται για την ανάθεση μιας συμφωνίας-πλαισίου **πρέπει να είναι συνδεδεμένα και αναλογικά προς την ευρύτερη σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί και όχι προς τον συνολικό αριθμό των συμβάσεων που προβλέπονται καθ' όλη τη διάρκεια της συμφωνίας-πλαισίου.***

Το Ηνωμένο Βασίλειο κατάρτισε κατευθυντήριες γραμμές με τις οποίες συμβουλεύει τις αναθέτουσες αρχές να εξετάζουν, ακόμη και εάν υπάρχει συμφωνία-πλαίσιο, με ποιον τρόπο μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα η σχέση κόστους ωφελείας, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας αγοράς εκτός της συμφωνίας-πλαισίου¹⁷, εάν:

- οι βραχυπρόθεσμες συνθήκες της αγοράς (π.χ. απροσδόκητη μείωση της τιμής ενός προϊόντος) υποδεικνύουν ότι οι αναθέτουσες αρχές θα μπορούσαν να επιτύχουν καλύτερα την σχέση κόστους ωφελείας ·

- στις υπάρχουσες συμφωνίες-πλαίσια δεν περιλαμβάνονται καινοτόμα αγαθά ή λύσεις.

Στη Γερμανία, η πείρα δείχνει ότι οι ΜΜΕ εκπροσωπούνται σε ικανοποιητικό βαθμό σε συμφωνίες-πλαίσια που χρησιμοποιούνται για την ικανοποίηση επαναλαμβανόμενων αναγκών των αναθετουσών αρχών για υπηρεσίες ή προμήθειες μικρής κλίμακας (π.χ. υπηρεσίες εκτύπωσης).

Περιπτωσιολογική μελέτη από το Ηνωμένο Βασίλειο δείχνει με ποιον τρόπο καταρτίστηκε μια ρύθμιση-πλαίσιο για προμηθευτές επίπλωσης γραφείου, με τη συμμετοχή μεγάλων και μικρών επιχειρήσεων. Οι μεγάλοι προμηθευτές επίπλων μπόρεσαν να επιτύχουν οικονομίες κλίμακας για την τυποποιημένη επίπλωση γραφείου, και οι ΜΜΕ μπόρεσαν να παράσχουν ευελιξία στην ικανοποίηση των απαιτήσεων για ειδικά είδη, όπως επίπλωση χώρων υποδοχής και συνεδριάσεων και ειδικά καθίσματα. Τα τελευταία αυτά είδη προσδιορίζονται συνήθως βάσει ανώτερων προτύπων και διαφέρουν από παραγγελία σε παραγγελία. Με τον τρόπο αυτό, η αναθέτουσα αρχή αξιοποίησε τους πόρους της τόσο στα τυποποιημένα όσο και στα ειδικά είδη επίπλωσης.

¹⁷

Με την επιφύλαξη των όρων της εν λόγω συμφωνίας-πλαισίου και στο πλαίσιο μιας διαφορετικής διαδικασίας δημόσιας προσφοράς, όπου απαιτείται.

1.4. Μεγαλύτερη προβολή των ευκαιριών υπεργολαβίας και διασφάλιση ίσων όρων για τους υπεργολάβους

Η βέλτιστη κατάσταση για τους οικονομικούς φορείς είναι προφανώς να αποσπάσουν τις συμβάσεις οι ίδιοι, καθώς οι οικονομικοί φορείς θεωρούν συνήθως ότι οι ευκαιρίες υπεργολαβίας είναι λιγότερο επικερδείς. Ωστόσο, στην περίπτωση μεγάλων συμβάσεων, στις οποίες οι ΜΜΕ δεν είναι σε θέση να γίνουν κύριοι ανάδοχοι ή να υποβάλουν προσφορά μαζί με άλλες ΜΜΕ, η υπεργολαβία μπορεί να τους παράσχει επίσης καλές ευκαιρίες, ιδίως εάν οι ΜΜΕ μπορούν να προσφέρουν προστιθέμενη αξία με τη μορφή εξειδικευμένων ή καινοτόμων προϊόντων ή υπηρεσιών.

Σχετικά με αυτό αξίζει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές πρακτικές:

Πρακτικές

Το Ηνωμένο Βασίλειο συμβουλεύει τις αναθέτουσες αρχές να προβάλλουν περισσότερο τις ευκαιρίες υπεργολαβίας στις ΜΜΕ. Οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να διασφαλίζουν την προβολή στην αλυσίδα εφοδιασμού λαμβάνοντας διάφορα μέτρα, όπως:

- δημοσίευση, στον δικτυακό τόπο της αναθέτουσας αρχής, των ονομάτων των εταιρειών που ενεργούν ως κύριοι ανάδοχοι σε μια σύμβαση και στοιχείων των ήδη ανατεθεισών και των επικείμενων συμβάσεων·

- όπου συντρέχει περίπτωση, οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να ζητούν από τους κύριους προμηθευτές τους να αποδεικνύουν τις επιδόσεις τους όσον αφορά την επίτευξη σχέσης κόστους ωφελείας μέσω της αποτελεσματικής χρήσης της αλυσίδας εφοδιασμού τους, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο οι ΜΜΕ μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στις ευκαιρίες υπεργολαβίας που προσφέρουν.

Επιπλέον, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιλαμβάνουν στις συμβάσεις που συνάπτουν μια διάταξη σύμφωνα με την οποία οι κύριοι ανάδοχοι δεν θα πρέπει να συναλλάσσονται με τους υπεργολάβους τους με όρους λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που συμφωνήθηκαν μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και του κύριου αναδόχου.

Σχετικά με αυτό αξίζει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές διατάξεις:

Εθνικό δίκαιο

Σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να ορίζει στην τεκμηρίωση ότι ο επιλεγείς προσφέρων δεν δικαιούται να επιβάλει στους υπεργολάβους του όρους λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που συμφωνήθηκαν μεταξύ του ιδίου και της αναθέτουσας αρχής, ιδίως όσον αφορά τις ρυθμίσεις των πληρωμών.

2. ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η εξασφάλιση εύκολης πρόσβασης σε όλες τις σχετικές πληροφορίες σχετικά με επιχειρηματικές ευκαιρίες στις δημόσιες συμβάσεις είναι καθοριστικής σημασίας για τις ΜΜΕ.

2.1. Βελτιώσεις μέσω της ηλεκτρονικής υποβολής ανακοινώσεων δημόσιων συμβάσεων (e-procurement)

Η ηλεκτρονική υποβολή ανακοινώσεων δημόσιων συμβάσεων (e-procurement) προωθεί τον ανταγωνισμό, καθώς διευκολύνει την πρόσβαση στις πληροφορίες σχετικά με επιχειρηματικές ευκαιρίες. Μπορεί να βοηθήσει ιδιαίτερα τις ΜΜΕ επιτρέποντας την **οικονομική και ταχεία επικοινωνία**, π.χ. μεταφόρτωση των εγγράφων των συμβάσεων και τυχόν συμπληρωματικών εγγράφων χωρίς επιβάρυνση με έξοδα φωτοτυπιών ή ταχυδρομικά έξοδα. Οι ειδικές διατάξεις των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις σχετικά με την ηλεκτρονική υποβολή ανακοινώσεων δημόσιων συμβάσεων παρέχουν το αναγκαίο νομικό πλαίσιο για ενέργειες σε αυτόν τον σχετικά καινούργιο τομέα.¹⁸

Όλα τα κράτη μέλη δημιούργησαν ή σχεδιάζουν να δημιουργήσουν εθνικούς δικτυακούς τόπους για τις δημόσιες συμβάσεις, οι οποίοι διαθέτουν ορισμένα χαρακτηριστικά που προωθούν την ηλεκτρονική υποβολή ανακοινώσεων δημόσιων συμβάσεων. Παρότι σε όλα τα κράτη μέλη είναι δυνατή η αναζήτηση προκηρύξεων συμβάσεων μέσω δικτυακών πυλών, σε πολλά εξ αυτών το πλήθος των δικτυακών πυλών που χρησιμοποιούνται από την κυβέρνηση και από περιφερειακές και τοπικές αρχές δυσχεραίνει τη διαμόρφωση μιας συνολικής εικόνας από τους προσφέροντες. Επίσης, η πρακτική χρησιμότητα των δικτυακών πυλών (παροχή δυνατότητας στις επιχειρήσεις να δημιουργήσουν ένα προφίλ ώστε να λαμβάνουν ειδοποιήσεις για τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που αντιστοιχούν στο προφίλ τους, δυνατότητας άμεσης μεταφόρτωσης εγγράφων του διαγωνισμού και ηλεκτρονικής υποβολής προσφορών κλπ.) είναι εξαιρετικά ανομοιόμορφη.

Με την επιφύλαξη των δράσεων που αναφέρονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής για μια ειδική ρύθμιση για τις μικρές επιχειρήσεις στην Ευρώπη (Small Business Act), θα μπορούσαν να αναπτυχθούν περαιτέρω οι ακόλουθες δυνατότητες:

- επιγραμμική δημοσίευση προκηρύξεων δημόσιων συμβάσεων·
- χρήση ενός **ενιαίου κεντρικού δικτυακού τύπου**, ιδίως σε ομοσπονδιακές ή μεγάλες χώρες·
- **ελεύθερη πρόσβαση** στις προκηρύξεις·
- πολυλειτουργική μηχανή αναζήτησης·
- παροχή δυνατότητας στις επιχειρήσεις να δημιουργήσουν ένα προφίλ ώστε να λαμβάνουν ειδοποιήσεις για τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που αντιστοιχούν στο εν λόγω προφίλ·
- **άμεση μεταφόρτωση** προκηρύξεων συμβάσεων και συνοδευτικών εγγράφων·
- **διευκόλυνση ηλεκτρονικής υποβολής προσφορών**, η οποία θα επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να λαμβάνουν προσφορές ηλεκτρονικά, σύμφωνα με τις απαιτήσεις των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις όσον αφορά την ακεραιότητα των πληροφοριών, την εμπιστευτικότητα, την ενδεδειγμένη πρόσβαση κλπ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ορισμένα κράτη μέλη εξετάζουν το ενδεχόμενο να **καταστήσουν τους δικτυακούς τόπους τους διαθέσιμους σε άλλες κοινοτικές γλώσσες**, προκειμένου να επιτραπεί καλύτερη και άμεση πρόσβαση σε προσφέροντες από τα λοιπά κράτη μέλη. Τέτοια μέτρα θα διευκολύνουν σημαντικά τις διασυνοριακές συμβάσεις.

¹⁸ Άρθρο 1 παράγραφοι 7 και 13, άρθρο 33, άρθρο 42 παράγραφοι 1, 4 και 5 και άρθρο 54 της οδηγίας 2004/18/EK. Άρθρο 1 παράγραφοι 5, 6 και 12, άρθρο 15, άρθρο 48 παράγραφοι 1, 4 και 5 και άρθρο 56 της οδηγίας 2004/17/EK.

Σχετικά με αυτό αξίζει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές πρακτικές:

Πρακτικές

Στη Λεττονία, όλες οι προκηρύξεις δημόσιων διαγωνισμών δημοσιεύονται σε **ενιαία δικτυακή πύλη** η οποία είναι προσπελάσιμη **δωρεάν** και παρέχει **υπηρεσίες καθημερινής ενημέρωσης**.

Στην Εσθονία υπάρχει ένα ενιαίο επιγραμμικό μητρώο δημόσιων συμβάσεων για όλες τις προκηρύξεις συμβάσεων, το οποίο αποτελεί το **μοναδικό μέσο δημοσίευσης** σε εθνικό επίπεδο.

Η Λιθουανία χρησιμοποιεί επίσης ενιαία δικτυακή πύλη για όλες τις προκηρύξεις συμβάσεων· η δικτυακή πύλη παρέχει τη δυνατότητα **αναζήτησης βάσει πολλαπλών κριτηρίων** και διαθέτει διεπαφές χρήστη στα λιθουανικά και στα αγγλικά.

2.2. Κέντρα πληροφοριών

Η **εξατομικευμένη παροχή συνδρομής** μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για τις ΜΜΕ.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι ΜΜΕ απολαμβάνουν εύκολης πρόσβασης σε συμβουλές και στήριξης από τα μέλη του **Enterprise Europe Network (EEN)** που περιγράφεται ανωτέρω, στη σελίδα 9.

Σε εθνικό επίπεδο, πρέπει να αναφερθούν σχετικά με αυτό οι ακόλουθες πρακτικές:

Πρακτικές

Πολλά κράτη μέλη (όπως η Γερμανία, η Ιρλανδία και η Λιθουανία) θέσπισαν κέντρα πληροφοριών τα οποία παρέχουν γενικές πληροφορίες σχετικά με το δίκαιο των δημόσιων συμβάσεων και τις διαδικασίες ανάθεσης καθώς και συμβουλές και κατάρτιση. Στη Γερμανία, τα διάφορα κρατίδια (*Bundesländer*) διατηρούν κέντρα πληροφοριών για τις δημόσιες συμβάσεις («*Auftragsberatungsstellen*»), τα οποία παρέχουν πληροφορίες και συμβουλευτικές υπηρεσίες σε οικονομικούς φορείς και αναθέτουσες αρχές, καθώς και κατάρτιση στο δίκαιο των δημόσιων συμβάσεων.

Η Βουλγαρία διαθέτει τηλεφωνικές γραμμές μέσω των οποίων οι επιχειρήσεις μπορούν να ζητούν πληροφορίες από τους ειδικούς της εθνικής Υπηρεσίας Δημόσιων Συμβάσεων σχετικά με τις διάφορες δυνατότητες που προσφέρει ο εθνικός δικτυακός τόπος για τις δημόσιες συμβάσεις, τη συμπλήρωση και την αποστολή προκηρύξεων, το νομικό πλαίσιο και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αναθέτουσες αρχές και οι οικονομικοί φορείς κατά την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας. Το 2006, λήφθηκαν περισσότερες από 2.500 κλήσεις. Οι ερωτήσεις των επιχειρήσεων αφορούσαν κυρίως τα έγγραφα που έπρεπε να υποβληθούν, τις εγγυήσεις συμμετοχής και καλής εκτέλεσης καθώς και τις δυνατότητες προσφυγής κατά των αποφάσεων των αναθετουσών αρχών.

Στην Ιταλία, ο κεντρικός φορέας δημόσιων συμβάσεων (CONSIP) αναπτύσσει ένα σχέδιο με την ονομασία «*Sportelli in rete*» με στόχο τη δημιουργία, σε συνεργασία με εταίρους, τοπικών γραφείων και δομών εξυπηρέτησης επιχειρήσεων, και ιδίως ΜΜΕ, για την αύξηση της συμμετοχής τους στις διαδικασίες ανάθεσης και τη βελτίωση της εξοικειώσής τους με τα εργαλεία της ηλεκτρονικής υποβολής ανακοινώσεων δημόσιων συμβάσεων.

2.3 Ενημέρωση των προσφερόντων

Εκτός από την εξασφάλιση εύκολης πρόσβασης σε όλες τις σχετικές πληροφορίες σχετικά με τις επιχειρηματικές ευκαιρίες, καθοριστικής σημασίας είναι επίσης η ενημέρωση των

οικονομικών φορέων που έλαβαν μέρος σε μια διαδικασία ανάθεσης. Προκειμένου να προετοιμάσει μελλοντικές προσφορές, είναι πολύ χρήσιμο για έναν προσφέροντα να γνωρίζει ποιες πτυχές της προσφοράς του θεωρήθηκαν ισχυρά σημεία από την αναθέτουσα αρχή και ποιες ήταν οι αδυναμίες της.

Η υποχρέωση ενημέρωσης των προσφερόντων συνιστά εφαρμογή της αρχής της διαφάνειας και διασφαλίζεται επίσης στις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις.¹⁹

3. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

3.1. Κατάρτιση και καθοδήγηση για τις αναθέτουσες αρχές

Η έλλειψη επαρκών, συναφών και σαφών πληροφοριών σημαίνει ότι δεν είναι εύκολο για τους οικονομικούς φορείς να **κατανοήσουν τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής** και να καταρτίσουν την κατάλληλη προσφορά. Η αδυναμία αυτή πρέπει να αντιμετωπισθεί μέσω **κατάρτισης και κατευθυντήριων γραμμών για τις αναθέτουσες αρχές/τους αναθέτοντες φορείς, με ιδιαίτερη έμφαση στην κατάσταση των ΜΜΕ** και στον τρόπο σχεδιασμού μιας διαδικασίας ανάθεσης έτσι ώστε να διασφαλίζεται η συμμετοχή των ΜΜΕ επί ίσοις όροις με τις μεγάλες επιχειρήσεις. Πράγματι, από τις διάφορες διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά την προετοιμασία του παρόντος κώδικα βέλτιστων πρακτικών, οι οποίες οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι η διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε δημόσιες συμβάσεις απαιτεί **αλλαγή νοοτροπίας των αναθετουσών αρχών όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις**, προκύπτει ότι υπάρχει ευρύ περιθώριο βελτίωσης της συμμετοχής των ΜΜΕ στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων μέσω της αύξησης του **επαγγελματισμού στη σύναψη συμβάσεων**.

Τα θέματα που είναι σκόπιμο να εξετασθούν στο πλαίσιο αυτό μπορούν να περιλαμβάνουν όχι μόνον τους τρόπους εφαρμογής του ισχύοντος νομικού πλαισίου ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ΜΜΕ μπορούν να συμμετάσχουν σε διαδικασίες ανάθεσης επί ίσοις όροις με τις μεγάλες επιχειρήσεις, αλλά και θέματα διαχείρισης, όπως τον τρόπο χειρισμού των πιο πολύπλοκων διαδικασιών υποβολής προσφορών και των συμβατικών σχέσεων όταν οι συμβάσεις υποδιαιρούνται σε παρτίδες.

Σχετικά με αυτό αξίζει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές πρακτικές:

Πρακτικές

Στην Αυστρία, ο κεντρικός φορέας δημόσιων συμβάσεων συγκρότησε ένα «κέντρο ικανοτήτων για τη σύναψη συμβάσεων», το οποίο παρέχει βοήθεια στις αναθέτουσες αρχές για την κατάρτιση των προσκλήσεων υποβολής προσφορών. Το κέντρο συγκεντρώνει επίσης εμπειρίες από τις συναλλαγές με τις ΜΜΕ.

*Στην Ιρλανδία, το εθνικό πλαίσιο πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις απαιτεί πλέον από τους δημόσιους φορείς να υιοθετήσουν μια πιο καινοτόμο προσέγγιση στην αγορά αγαθών, προμηθειών και υπηρεσιών. Κύριος στόχος του πλαισίου πολιτικής του 2005 είναι η προώθηση μιας στρατηγικής και επαγγελματικής προσέγγισης στη λειτουργία των δημόσιων συμβάσεων, η οποία περιλαμβάνει την ανάπτυξη της αναγκαίας ικανότητας και εμπειρογνωμοσύνης από τις αναθέτουσες αρχές. Για την προώθηση του επιπέδου ικανοτήτων και επαγγελματισμού που απαιτείται για την υλοποίηση του πλαισίου πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις, το NPPPU υποστηρίζει ένα **μεταπτυχιακό μάθημα MBS με αντικείμενο τη στρατηγική σύναψη***

¹⁹ Βλέπε άρθρο 41 της οδηγίας 2004/18/EK και άρθρο 49 της οδηγίας 2004/17/EK.

συμβάσεων, στο City University Business School του Δουβλίνου, το οποίο ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2006. Επιπλέον, το Ίδρυμα Δημόσιας Διοίκησης (Institute of Public Administration), δημόσιος φορέας εκπαίδευσης και κατάρτισης, θέσπισε ένα νέο δίπλωμα στρατηγικής σύναψης συμβάσεων. Το 2005/2006, **60 υπάλληλοι 40 οργανισμών** έλαβαν κατάρτιση στον προγραμματισμό των εταιρικών συμβάσεων.

Στις Κάτω Χώρες, το Υπουργείο Οικονομικών σύστησε μια ειδική υπηρεσία, με την ονομασία **PianoO**, η οποία επιχειρεί να βοηθήσει τις δημόσιες αρχές να αποκτήσουν μεγαλύτερο επαγγελματισμό στη σύναψη συμβάσεων. Η υπηρεσία διαθέτει δικτυακό τόπο, ο οποίος παρέχει χρήσιμες και επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τη νομοθεσία και την πρακτική όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ αναθετουσών αρχών και οργανώνει τακτικά σεμινάρια για τις αναθέτουσες αρχές.

Δύο παραδείγματα καθοδηγητικών εγγράφων για τις αναθέτουσες αρχές, τα οποία στοχεύουν ειδικά στη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ σε δημόσιες συμβάσεις, είναι διαθέσιμα στις διευθύνσεις (βλέπε υποσημείωση 10): http://www.ogc.gov.uk/documents/CP0083_Small_supplier_better_value.pdf, KAI, http://www.bercy.gouv.fr/directions_services/daj/oeap/publications/documents_ateliers/pme_commande_publique/acces_guide.htm

3.2. Κατάρτιση και καθοδήγηση για τις ΜΜΕ κατά τη σύνταξη των προσφορών τους

Οι ΜΜΕ δεν διαθέτουν συνήθως μεγάλες ή εξειδικευμένες διοικητικές δυνατότητες δεόντως εξοικειωμένες με τη γλώσσα και τις διαδικασίες των δημόσιων συμβάσεων. Αντιμετωπίζουν συνήθως μεγαλύτερες δυσκολίες από ό,τι οι μεγάλες επιχειρήσεις όταν αναζητούν σχετικές επιχειρηματικές ευκαιρίες ή κατά την κατάρτιση προσφορών. Τα περισσότερα κράτη μέλη οργανώνουν διαλέξεις, σεμινάρια και μαθήματα κατάρτισης και διαθέτουν μια ειδική υπηρεσία εξυπηρέτησης. Ωστόσο, φαίνεται αναγκαία η περαιτέρω προώθηση και ανάπτυξη ειδικής καθοδήγησης και κατάρτισης στον συγκεκριμένο τομέα για τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ.

Σχετικά με αυτό πρέπει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές πρακτικές:

Πρακτικές

Στη Γαλλία δημοσιεύθηκε ένας λεπτομερής πρακτικός οδηγός σχετικά με τους τρόπους βέλτιστης αξιοποίησης από τις ΜΜΕ των ευκαιριών που παρέχει η αγορά των δημόσιων συμβάσεων («Guide pratique pour la réponse des PME à la commande publique» <http://www.pme.gouv.fr/essentiel/vieentreprise/guidepratique-050208.pdf>). Ο οδηγός παρέχει καθοδήγηση στις ΜΜΕ σχετικά με τους τρόπους απόκτησης πρόσβασης σε επιχειρηματικές ευκαιρίες, τους τρόπους εξοικείωσης με το σχετικό κανονιστικό πλαίσιο, τους τρόπους κατανόησης των πραγματικών αναγκών των αναθετουσών αρχών βάσει των δημοσιευμένων εγγράφων της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, τους τρόπους αξιολόγησης της ικανότητάς τους να εκτελέσουν πραγματικά τη σύμβαση και τους τρόπους υιοθέτησης μιας στρατηγικής για την υποβολή προσφορών.

Στην Αυστρία, ο κεντρικός φορέας δημόσιων συμβάσεων εκπόνησε έναν κατάλογο ελέγχων ο οποίος μπορεί να χρησιμοποιείται και να δημοσιεύεται ως παράρτημα στις προκηρύξεις συμβάσεων που αφορούν ΜΜΕ, με στόχο την αποφυγή των συνηθέστερων σφαλμάτων που διαπράττουν οι ΜΜΕ κατά την υποβολή προσφορών.

Το Ηνωμένο Βασίλειο ανέπτυξε ένα πρόγραμμα κατάρτισης για τις ΜΜΕ, το οποίο παραδόθηκε σε περισσότερες από 3.000 ΜΜΕ και 820 αναθέτουσες αρχές σε περιφερειακό επίπεδο το 2005-6. Στόχος της κατάρτισης αυτής ήταν να παράσχει στις ΜΜΕ τις απαιτούμενες γνώσεις για την

υποβολή προσφορών για δημόσιες συμβάσεις και να ευαισθητοποιήσει τις αναθέτουσες αρχές σχετικά με τα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ. Μετά την επιτυχία της κατάρτισης αυτής, το Ηνωμένο Βασίλειο ανέπτυξε πρόσφατα ένα επιγραμματικό μάθημα για τις ΜΜΕ με την ονομασία «Winning the Contract». Παρέχει πρακτικές συμβουλές για την υποβοήθηση των επιχειρήσεων στην εξεύρεση ευκαιριών στον δημόσιο τομέα καθώς και έναν οδηγό βήμα προς βήμα για τη διαδικασία υποβολής προσφορών.

4. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΑΛΟΓΩΝ ΕΠΙΠΕΔΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

4.1. Διατήρηση της αναλογικότητας των κριτηρίων επιλογής

Οι οδηγίες της ΕΚ για τις δημόσιες συμβάσεις επαναδιακηρύσσουν ρητά τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σύμφωνα με την οποία τα κριτήρια χρηματοοικονομικών και οικονομικών δυνατοτήτων και τεχνικών ικανοτήτων πρέπει να είναι **συνδεδεμένα και ανάλογα προς το αντικείμενο της σύμβασης**.²⁰

Η διατήρηση της αναλογικότητας των κριτηρίων επιλογής είναι **καθοριστικής σημασίας για τις ΜΜΕ**, καθώς οι αναθέτουσες αρχές που θεσπίζουν υπερβολικά υψηλά επίπεδα δυνατοτήτων και ικανοτήτων αποκλείουν εκ των πραγμάτων τη συμμετοχή μεγάλου ποσοστού ΜΜΕ σε διαδικασίες υποβολής προσφορών.

Υπάρχουν πολλά πιθανά κριτήρια επιλογής και διάφορα έγγραφα τα οποία μπορούν να επιλεγούν για την απόδειξη της ικανοποίησης των εν λόγω κριτηρίων. Πρέπει να αποφασισθεί ποια κριτήρια είναι **κατάλληλα για το είδος της αγοράς που αφορά η σύμβαση και την αξία της**. Όλα τα κριτήρια επιλογής πρέπει να είναι σαφή και αναλογικά προς τη συγκεκριμένη σύμβαση και να μην εισάγουν διακρίσεις.

Στην περίπτωση των τεχνικών και επαγγελματικών ικανοτήτων, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να προτιμά κριτήρια επιλογής που της επιτρέπουν να καθορίσει μάλλον κατά πόσον ένας προσφέρων έχει την απαιτούμενη ικανότητα για τη συγκεκριμένη σύμβαση παρά τις γενικές ικανότητες των προσφερόντων. Ωστόσο, πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε κάτι τέτοιο να μην περιορίζει αδικαιολόγητα το πεδίο των επιλέξιμων υποψηφίων.

Επιπλέον, τα κριτήρια επιλογής δεν πρέπει να είναι διατυπωμένα κατά τρόπο που να περιορίζουν το πεδίο του ανταγωνισμού λαμβάνοντας υπόψη θέματα που δεν έχουν σημασία. Για παράδειγμα, η απαίτηση ότι θα ληφθεί υπόψη μόνον η πείρα που έχει αποκτηθεί σε συναλλαγές με τον δημόσιο τομέα είναι, αφ' εαυτής, άνευ σημασίας και περιορίζει τον ανταγωνισμό.

Σχετικά με αυτό πρέπει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές διατάξεις και πρακτικές:

Εθνικό δίκαιο

Στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων στη Γαλλία, το γεγονός και μόνο ότι ένας υποψήφιος ή προσφέρων δεν μπορεί να παράσχει αποδείξεις σχετικά με την εκτέλεση συμβάσεων του ίδιου είδους δεν πρέπει να αποτελεί λόγο αποκλεισμού του υποψηφίου ή του προσφέροντος και δεν απαλλάσσει την αναθέτουσα αρχή από τον έλεγχο της επαγγελματικής, τεχνικής και οικονομικής επάρκειας του συγκεκριμένου υποψηφίου ή προσφέροντος.

²⁰

Άρθρο 44 παράγραφος 2 (τρίτο εδάφιο) της οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

Πρακτικές

Για δημόσιες συμβάσεις χαμηλής αξίας, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου συνιστά στις αναθέτουσες αρχές να **ζητούν λογαριασμούς μόνον δύο ετών** ή, εάν αυτοί δεν είναι διαθέσιμοι για αντικειμενικούς λόγους (δηλαδή νεοσύστατη επιχείρηση κλπ.), άλλες κατάλληλες πληροφορίες, όπως λογαριασμούς διαχείρισης.

Στη Λεττονία, το γραφείο παρακολούθησης των δημόσιων συμβάσεων συνιστά στις αναθέτουσες αρχές να παραπέμπουν, ως προς τα κριτήρια επιλογής που συνδέονται με την απαιτούμενη πείρα του προσφέροντος, στην πείρα του προσωπικού του προσφέροντος αντί της πείρας της εταιρείας. Και τούτο, επειδή το τελευταίο αυτό κριτήριο ενδέχεται να μην εξασφαλίσει την ικανοποίηση της συγκεκριμένης απαίτησης της αναθέτουσας αρχής, ενώ είναι πιθανότερο να αποκλείσει νέες ΜΜΕ στελεχωμένες με άτομα με υψηλά προσόντα.

Η χρησιμότητα της πρακτικής αυτής αποδεικνύεται επίσης από το ακόλουθο παράδειγμα στο Ηνωμένο Βασίλειο. Στις αρχές του 2002, η Υπηρεσία Μικρών Επιχειρήσεων (Small Business Service, SBS) του Ηνωμένου Βασιλείου κάλεσε αρκετές εταιρείες να υποβάλουν προσφορά για μια διετή σύμβαση, αξίας 500.000 λιρών Αγγλίας ετησίως, για τη διαφήμιση, εμπορική προώθηση και διανομή ενός κυβερνητικού προγράμματος. Η SBS έλαβε έξι προτάσεις, εκ των οποίων μία από μια εταιρεία συμβούλων με έξι υπαλλήλους. Η σύμβαση ανατέθηκε στην εταιρεία αυτή παρά το γεγονός ότι επρόκειτο για μια μικρή επιχείρηση η οποία είχε συσταθεί μόλις το προηγούμενο έτος. Η SBS αποδέχθηκε τον συναφή κίνδυνο λόγω της ανώτερης ποιότητας εξυπηρέτησης και της δέσμευσης που συνόδευε την προσφορά της εταιρείας. Η χρήση του συγκεκριμένου κυβερνητικού προγράμματος αυξήθηκε από 33% σε 90% και ο αριθμός των επισκέψεων ανά έτος έφθασε τις 30.000, ενώ ο τεθείς στόχος ήταν 9.000. Αυτό είναι ένα παράδειγμα μιας μικρής επιχείρησης η οποία αξιοποίησε την προηγούμενη πείρα κορυφαίων ατόμων και μπόρεσε να παράσχει ένα επίπεδο καινοτομίας ανώτερο αυτού που είναι συνήθως διαθέσιμο στην παραδοσιακή αγορά, σε συνδυασμό με την ειδική προσωπική προσήλωση και εξυπηρέτηση που συνδέεται συχνά με τέτοιου είδους επιχειρήσεις.

4.2. Αξιοποίηση της δυνατότητας οικονομικών φορέων και κοινοπραξιών οικονομικών φορέων να αποδείξουν τη συνδυασμένη οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και τις τεχνικές ικανότητές τους

Όπως προαναφέρθηκε (σημείο 1.2), οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις παρέχουν τη δυνατότητα στους οικονομικούς φορείς να στηρίζονται στην οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και στις τεχνικές ικανότητες άλλων επιχειρήσεων. Η δυνατότητα αυτή μπορεί προφανώς να βοηθήσει τις ΜΜΕ να ανταποκριθούν στα υψηλά επίπεδα προσόντων και χρηματοοικονομικών απαιτήσεων.

4.3. Απαίτηση μόνον αναλογικών χρηματοοικονομικών εγγυήσεων

Οι δυσανάλογες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις των αναθετουσών αρχών (π.χ. τραπεζικές εγγυήσεις για την κάλυψη των κινδύνων που συνδέονται με τη διαδικασία ανάθεσης και την εκτέλεση μιας σύμβασης, ακόμη και εκείνων που εκφεύγουν του ελέγχου της επιχείρησης) αποτελούν εμπόδιο στη συμμετοχή των ΜΜΕ σε δημόσιες συμβάσεις. Επιπλέον, **η αδικαιολόγητη και παρατεταμένη παρακράτηση των πόρων** (π.χ. εγγύηση συμμετοχής) των οικονομικών φορέων **πρέπει να αποφεύγεται και πρέπει να ενθαρρύνεται η μείωση των οικονομικών εγγυήσεων κατ'αναλογία προς την εκτέλεση της σύμβασης**. Εξάλλου, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να εξετάζουν το ενδεχόμενο να μην απαιτούν χρηματοοικονομικές εγγυήσεις αυτομάτως, αλλά βάσει παραγόντων που σχετίζονται με την αξιολόγηση των κινδύνων.

Σχετικά με αυτό αξίζει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές διατάξεις και πρακτικές:

Εθνικό δίκαιο

Σύμφωνα με το βουλγαρικό δίκαιο, το ύψος της εγγύησης συμμετοχής δεν πρέπει να υπερβαίνει το 1% της αξίας της δημόσιας σύμβασης και το ύψος της εγγύησης καλής εκτέλεσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 5% της αξίας της εν λόγω σύμβασης. Επιπλέον, η εγγύηση συμμετοχής αποδεσμεύεται, στην περίπτωση των απορριφθέντων υποψηφίων, εντός τριών ημερών από τη λήξη της προθεσμίας προσφυγής κατά της απόφασης της αναθέτουσας αρχής σχετικά με τα προσόντα και, στην περίπτωση προκριθέντων υποψηφίων, εντός τριών ημερών από την εκπνοή της προθεσμίας προσφυγής κατά της απόφασης ανάθεσης της σύμβασης.

Η γερμανική νομοθεσία ορίζει ότι χρηματοοικονομικές εγγυήσεις μπορούν να απαιτούνται μόνον υπό ορισμένες προϋποθέσεις, και ιδίως υπό την προϋπόθεση τήρησης της αρχής της αναλογικότητας. Για τις συμβάσεις έργων, χρηματοοικονομικές εγγυήσεις μπορούν να απαιτούνται εφόσον η αξία τους υπερβαίνει τα 250.000 ευρώ. Για τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, το αντίστοιχο κατώτατο όριο είναι 50.000 ευρώ.

Στη Μάλτα, η απαίτηση της τραπεζικής εγγύησης καταργήθηκε για τις προσκλήσεις υποβολής προσφορών που δεν υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια της ΕΕ. Καθώς μεγάλος αριθμός ΜΜΕ υποβάλλουν προσφορές για τέτοιες συμβάσεις, το μέτρο αυτό υπήρξε σημαντικό για τη μείωση των εμποδίων για τις ΜΜΕ.

Σε πολλά κράτη μέλη, η πείρα έδειξε ότι ο φόρτος για τις ΜΜΕ μπορεί να μειωθεί όταν δεν απαιτείται εγγύηση καλής εκτέλεσης για τη συνολική αξία σε ένα ενιαίο πιστοποιητικό, αλλά επιτρέπεται η προσκόμιση εγγυήσεων για χωριστά στάδια της εκτέλεσης με χωριστά έγγραφα.

5. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΦΟΡΤΟΥ

Οι χρονοβόρες γραφειοκρατικές διαδικασίες συγκαταλέγονται στα συνηθέστερα παράπονα που εκφράζουν οι ΜΜΕ. Επομένως, επειδή οι ΜΜΕ δεν διαθέτουν συνήθως μεγάλες και εξειδικευμένες διοικητικές δυνατότητες, **η διατήρηση των διοικητικών απαιτήσεων στο ελάχιστο απαραίτητο επίπεδο** είναι καθοριστικής σημασίας. Ως προς αυτό, μπορούν να ληφθούν υπόψη οι ακόλουθοι παράγοντες:

Οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις ορίζουν ότι οι συμβάσεις ανατίθενται **μετά τον έλεγχο της καταλληλότητας των οικονομικών φορέων** από τις αναθέτουσες αρχές όσον αφορά την προσωπική κατάσταση των υποψηφίων ή προσφερόντων, την καταλληλότητά τους να ασκήσουν τη σχετική επαγγελματική δραστηριότητα και την τεχνική ή επαγγελματική ικανότητά τους.

Ειδικότερα, οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις αναφέρουν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να αποκλείσουν υποψηφίους και προσφέροντες εις βάρος των οποίων υπάρχει οριστική καταδικαστική απόφαση²¹, και επιτρέπουν στα κράτη μέλη να αποκλείσουν, εντός κάποιων ορίων, τη συμμετοχή άλλων οικονομικών φορέων που εμπίπτουν σε άλλη ομάδα καταστάσεων²². Όσον αφορά τον έλεγχο της καταλληλότητας των

²¹ Το άρθρο 45 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ παραπέμπει σε σαφώς καθορισμένες περιπτώσεις συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση, δωροδοκίας, απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

²² Το άρθρο 45 παράγραφος 2 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ παραπέμπει σε περιπτώσεις πτώχευσης, αδικημάτων σχετικών με την επαγγελματική διαγωγή, μη εκπλήρωσης υποχρεώσεων σχετικών με την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και σοβαρών ψευδών δηλώσεων όσον αφορά ορισμένα έγγραφα.

υποψηφίων και των προσφερόντων να ασκήσουν τη σχετική επαγγελματική δραστηριότητα και την εξέταση της τεχνικής ή επαγγελματικής ικανότητάς τους, οι οδηγίες **θέτουν επίσης όρια** εντός των οποίων μπορούν να διενεργούνται οι εν λόγω έλεγχοι.

Ωστόσο, σε όλες τις περιπτώσεις, οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις αφήνουν ελεύθερα τα κράτη μέλη να προσδιορίζουν, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, τους όρους υλοποίησης αυτών των ελέγχων αποκλεισμού και καταλληλότητας. Ειδικότερα, **τα κράτη μέλη αποφασίζουν τις λεπτομέρειες** των αποδεικτικών εγγράφων που θα παρασχεθούν από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες στο πλαίσιο των διαδικασιών δημόσιων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου και του χρόνου υποβολής των εν λόγω αποδεικτικών εγγράφων στις αναθέτουσες αρχές πριν από την ανάθεση της σύμβασης.

Για παράδειγμα, σύμφωνα με τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις, τα κράτη μέλη μπορούν να διασφαλίζουν ότι η σύμβαση θα ανατεθεί μόνον σε κατάλληλο προσφέροντα, ως εξής: για το σύνολο ή μέρος των σχετικών δικαιολογητικών εγγράφων, οι υποψήφιοι ή οι **προσφέροντες μπορούν να κληθούν να υποβάλουν υπεύθυνη δήλωση** σύμφωνα με την οποία πληρούν κάθε προϋπόθεση που απαιτείται για τους κατάλληλους υποψηφίους ή προσφέροντες· ακολούθως, **μόνον ο προσφέρων που υπέβαλε την καλύτερη προσφορά θα υποχρεούται να εκδώσει όλες τις σχετικές πρωτότυπες βεβαιώσεις** εντός καθορισμένης προθεσμίας. Ωστόσο, προκειμένου η ρύθμιση αυτή να είναι σύμφωνη προς τον στόχο που θέτουν οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις – δηλαδή, την ανάθεση της σύμβασης μόνον σε κατάλληλο υποψήφιο – τα κράτη μέλη πρέπει να προβλέπουν ένα αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό σύστημα ποινών, το οποίο θα εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση που ο προσφέρων ο οποίος υπέβαλε την καλύτερη προσφορά δεν είναι τελικά σε θέση να εκδώσει τα σχετικά αποδεικτικά έγγραφα εντός της προθεσμίας ή, πράγμα ακόμη χειρότερο, εάν διαπιστωθεί ότι δεν πληροί μία ή περισσότερες από τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για τους κατάλληλους υποψηφίους ή προσφέροντες. Σε κάθε περίπτωση, εάν ο προσφέρων που υπέβαλε την καλύτερη προσφορά δεν εκδώσει τα σχετικά αποδεικτικά έγγραφα, η σύμβαση δεν θα ανατίθεται σε αυτόν, αλλά μπορεί να ανατεθεί στον προσφέροντα με την επόμενη καλύτερη προσφορά, εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στα έγγραφα της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

Παρ' όλα αυτά, **στις περιπτώσεις στις οποίες οι αναθέτουσες αρχές αποφασίζουν να περιορίσουν τον αριθμό των κατάλληλων υποψηφίων** τους οποίους θα καλέσουν να υποβάλουν προσφορά, να διαπραγματευθούν ή να διεξαγάγουν ανταγωνιστικό διάλογο – όπως δικαιούνται να πράξουν σε διαδικασίες με προεπιλογή υποψηφίων, σε διαδικασίες με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης σύμβασης και σε διαδικασίες ανταγωνιστικού διαλόγου – πρέπει να εξασφαλίζουν τη διαθεσιμότητα ενός ελάχιστου αριθμού κατάλληλων υποψηφίων, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των οδηγιών²³. Με άλλα λόγια, οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να καλούν υποψηφίους να υποβάλουν προσφορά, να ξεκινήσουν διαπραγματεύσεις ή να διεξαγάγουν ανταγωνιστικό διάλογο μέχρις ότου επιλέξουν τον ελάχιστο αριθμό κατάλληλων υποψηφίων που προβλέπεται στις οδηγίες. Πράγματι, οι ειδικές αυτές διατάξεις των οδηγιών για τις ΕΕ θεσπίστηκαν προκειμένου να διασφαλίζεται πραγματικός ανταγωνισμός σε τέτοιες περιπτώσεις μεταξύ επαρκούς αριθμού κατάλληλων υποψηφίων.

Εξάλλου, **οι αναθέτουσες αρχές έχουν εύλογα το δικαίωμα να απαλλάσσουν** τους υποψηφίους και τους προσφέροντες από **την υποχρέωση υποβολής** μέρους ή του συνόλου

²³ Βλέπε ειδικότερα άρθρο 44 παράγραφοι 3 και 4 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

των απαιτούμενων **αποδεικτικών εγγράφων**, εάν οι εν λόγω αποδείξεις υποβλήθηκαν ήδη σε αυτές πρόσφατα στο πλαίσιο άλλης διαδικασίας σύναψης σύμβασης και εφόσον τα σχετικά έγγραφα εκδόθηκαν εντός ορισμένης εύλογης περιόδου και παραμένουν σε ισχύ. Στις περιπτώσεις αυτές, ο ενδιαφερόμενος υποψήφιος, προσφέρων ή αιτών μπορεί να κληθεί να υποβάλει υπεύθυνη δήλωση σύμφωνα με την οποία τα αποδεικτικά έγγραφα υποβλήθηκαν ήδη σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης σύμβασης – η οποία πρέπει να προσδιορίζεται – και να επιβεβαιώσει ότι δεν υπήρξε καμία μεταβολή στην κατάστασή του. Και σε αυτή την περίπτωση, τα κράτη μέλη πρέπει να προβλέπουν ένα αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό καθεστώς ποινών, το οποίο θα εφαρμόζεται στις περιπτώσεις στις οποίες αποδεικνύεται τελικά ότι ο προσφέρων που υπέβαλε την καλύτερη προσφορά δεν παρέσχε τα σχετικά αποδεικτικά έγγραφα.

Επιπλέον, **τα σύντομα και απλά τυποποιημένα έγγραφα και οι βεβαιώσεις** μπορούν σαφώς να βοηθήσουν τις ΜΜΕ να παράσχουν εμπρόθεσμα τις σχετικές πληροφορίες στις αναθέτουσες αρχές.

Σχετικά με αυτό αξίζει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές διατάξεις:

Εθνικό δίκαιο

Σε ορισμένα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των Κάτω Χωρών, του Βελγίου, της Ιταλίας και της Ουγγαρίας, οι αναθέτουσες αρχές δεν δικαιούνται – ή δεν θα δικαιούνται στο μέλλον – να ζητούν από τους προσφέροντες να υποβάλουν στοιχεία ή δεδομένα τα οποία η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ελέγξει εύκολα και χωρίς κόστος σε μια επικυρωμένη, ηλεκτρονικά προσπελάσιμη βάση δεδομένων (π.χ. εταιρικά δεδομένα).

6. ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΣΧΕΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ ΑΝΤΙ ΣΤΗΝ ΤΙΜΗ

6.1. Διεύρυνση του πεδίου των ποιοτικών λύσεων χάρη στη δυνατότητα ανάθεσης συμβάσεων βάσει της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς

Οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις παρέχουν τη δυνατότητα ανάθεσης συμβάσεων είτε βάσει της χαμηλότερης τιμής είτε βάσει της **πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς**²⁴. Η τελευταία αυτή δυνατότητα επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να λάβουν υπόψη διάφορα στοιχεία που συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως, π.χ. την **ποιότητα**, την τεχνική αξία, τα λειτουργικά χαρακτηριστικά, το **κόστος λειτουργίας**, την **αποδοτικότητα**, την εξυπηρέτηση μετά την πώληση και την τεχνική συνδρομή κλπ. Κάτι τέτοιο παρέχει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να **αξιολογούν όχι μόνον το άμεσο κόστος μιας αγοράς, αλλά και το κόστος του κύκλου ζωής της**. Δίνει στους οικονομικούς φορείς κίνητρο ώστε να παράσχουν πραγματική προστιθέμενη αξία στην αναθέτουσα αρχή και έχει θετικό αντίκτυπο στην καινοτομία, καθώς αποτελεί κίνητρο για τους οικονομικούς φορείς ώστε να αναπτύξουν καλύτερα και βιώσιμα προϊόντα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τον κλάδο των ΜΜΕ, ο οποίος αποτελεί πηγή καινοτομιών και σημαντικών δραστηριοτήτων Ε&Α.

Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι κατά την ανάθεση μιας σύμβασης το κόστος του κύκλου ζωής της αγοράς λαμβάνεται υπόψη και ότι το κριτήριο της **πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς εφαρμόζεται με αποτελεσματικό και συνεπή τρόπο**, το προσωπικό της αναθέτουσας αρχή πρέπει να οργανώνεται έτσι ώστε τα πρόσωπα που θα

²⁴ Άρθρο 53 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ και άρθρο 55 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

χρησιμοποιήσουν τελικά το προϊόν που θα αγορασθεί να εμπλέκονται ενεργά στην προπαρασκευαστική φάση των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων.

6.2. Διεύρυνση του πεδίου των καινοτόμων λύσεων χάρη στη δυνατότητα καθορισμού τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά σε επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις

Παρότι οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις παρέχουν στις αναθέτουσες αρχές πλήρη ελευθερία για την προμήθεια των αγαθών και των υπηρεσιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να μεριμνούν ώστε να μην περιορίζουν τις δυνατότητες συμμετοχής επιχειρήσεων που παρέχουν νέες, καινοτόμους λύσεις, οι οποίες μπορεί να συμβάλουν στην καλύτερη σχέση κόστους ωφελείας.

Οι τεχνικές προδιαγραφές που καταρτίζουν οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να επιτρέπουν το άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό. Για τον σκοπό αυτό πρέπει να είναι εφικτή η υποβολή προσφορών που απηχούν την **ποικιλία των διαθέσιμων τεχνικών λύσεων στην αγορά**. Έτσι, οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις ορίζουν ότι οι τεχνικές προδιαγραφές μιας σύμβασης μπορούν να καθορίζονται με αναφορά σε επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις.²⁵ Πρόκειται για μια νέα προσέγγιση σε σύγκριση με εκείνη των παλαιότερων οδηγιών, στις οποίες οι τεχνικές προδιαγραφές έπρεπε να καθορίζονται με αναφορά σε πρότυπα.

Αυτή η προσανατολισμένη στο αποτέλεσμα προσέγγιση επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να επικεντρωθούν στις πραγματικές αγοραστικές ανάγκες τους, π.χ. στις λειτουργικές απαιτήσεις ενός προϊόντος που επιθυμούν να αποκτήσουν, και παρέχει στους προσφέροντες την ελευθερία να αναπτύξουν νέα, καινοτόμα αγαθά ή υπηρεσίες, τα οποία μπορεί να ανταποκρίνονται καλύτερα στην πραγματική ανάγκη της αναθέτουσας αρχής. Έτσι, η νέα αυτή προσέγγιση ωφελεί τις ΜΜΕ και, ιδίως, τις **καινοτόμους ΜΜΕ**, οι οποίες μπορεί να δυσκολεύονται στην εκπλήρωση των τεχνικών προδιαγραφών που έχουν εγκριθεί από τους αναγνωρισμένους φορείς τυποποίησης, αλλά παράγουν προμήθειες, παρέχουν υπηρεσίες ή χρησιμοποιούν υλικά, μεθόδους ή τεχνικές υψηλής τεχνικής ή/και περιβαλλοντικής αξίας και μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις επιδόσεων ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που ορίζουν οι αναθέτουσες αρχές. Βάσει των πληροφοριών που λήφθηκαν από τα κράτη μέλη, η δυνατότητα αυτή μπορεί να παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε τομείς όπως ο εξοπλισμός πληροφορικής.

Επιπλέον, οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις παρέχουν τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να επιτρέπουν στους προσφέροντες να υποβάλουν εναλλακτικές προσφορές. Πράγματι, καθώς οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να μην διαθέτουν πάντοτε επικαιροποιημένες γνώσεις σχετικά με τα αγαθά και τις υπηρεσίες που μπορεί να προσφέρει η αγορά, η δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών μπορεί επίσης να επιτρέψει στους προσφέροντες να προτείνουν καινοτόμους λύσεις. Στην περίπτωση αυτή, οι αναθέτουσες αρχές που κάνουν χρήση της εν λόγω δυνατότητας πρέπει να αναφέρουν στα έγγραφα της σύμβασης τις ελάχιστες απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προσφορές καθώς και τυχόν ειδικές απαιτήσεις σχετικά με τον τρόπο παρουσίασής τους.

Σχετικά με αυτό αξίζει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές πρακτικές:

Πρακτικές

²⁵ Άρθρο 23 παράγραφος 3 στοιχεία β), γ) και δ) της οδηγίας 2004/18/EK και άρθρο 34 παράγραφος 3 στοιχεία β), γ) και δ) της οδηγίας 2004/17/EK.

Μολονότι οι αναθέτουσες αρχές συνήθως εκτιμούν δεόντως τις ανάγκες τους, δεν γνωρίζουν κατ' ανάγκη ποιες είναι οι καταλληλότερες διαθέσιμες λύσεις για την ικανοποίηση των εν λόγω αναγκών. Από την άποψη αυτή, η καλή γνώση της αγοράς είναι ένα σαφές πλεονέκτημα. Ωστόσο, για τις αναθέτουσες αρχές είναι πιο εύκολο να σκεφθούν ήδη γνωστούς προμηθευτές και προϊόντα. Στο πλαίσιο αυτό, η **καλύτερη ροή πληροφοριών μεταξύ αναθετουσών αρχών και καινοτόμων ΜΜΕ** μπορεί να είναι χρήσιμη. Αυτός είναι ο στόχος ενός γαλλικού προγράμματος (με τίτλο: «[met]»), στο πλαίσιο του οποίου, στη διάρκεια μιας παρουσίασης μισής ημέρας, περίπου 20 ΜΜΕ παρουσιάζουν τα καινοτόμα προϊόντα ή τις λύσεις τους σε αναθέτουσες αρχές σε έναν δεδομένο τεχνολογικό τομέα.

Υιοθετώντας μια παρεμφερή προσέγγιση, το Ηνωμένο Βασίλειο εξέδωσε αρκετά έγγραφα καθοδήγησης στα οποία περιγράφονται ορισμένα εργαλεία και τεχνικές για την **εμπλοκή στην αγορά από νωρίς**, συμπεριλαμβανομένων της διερεύνησης νέων λύσεων, της έρευνας αγοράς, της δημιουργίας αγορών, **εκδηλώσεων στις οποίες δυνητικοί προσφέροντες εξοικειώνονται με τις ανάγκες των αναθετουσών αρχών**, της χρήσης δικτυακών τόπων και επαγγελματικών περιοδικών για τη διαφήμιση επικείμενων ευκαιριών, της δημοσίευσης προκαταρκτικών προκηρύξεων, της οργάνωσης πρωτοβουλιών «διαγωνισμού ιδεών» κλπ.

Επιπλέον, οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις παρέχουν διάφορες δυνατότητες σύνδεσης της Ε&Α με τις δημόσιες συμβάσεις.

Ειδικότερα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προμηθειών μέσω διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, όταν τα σχετικά προϊόντα κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, πειραματισμού, μελέτης ή ανάπτυξης.²⁶ Μολονότι η διάταξη αυτή δεν καλύπτει την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίσουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών Ε&Α, μπορεί να περιλαμβάνει περιορισμένη παραγωγή ώστε να ενσωματώνονται τα αποτελέσματα των δοκιμών πεδίου και να καταδεικνύεται ότι το προϊόν είναι *κατάλληλο* για παραγωγή ή ποσοτικό εφοδιασμό σε αποδεκτά ποιοτικά πρότυπα. Ως εκ τούτου, ανάλογα με το επίπεδο των ποιοτικών απαιτήσεων που επιβάλλεται από την αναθέτουσα αρχή πριν από την επιβεβαίωση της αγοράς της «πρώτης» αυτής «παραγωγής», η συγκεκριμένη «δημόσια σύμβαση προμήθειας» μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ως μια πρώτη καταχώρηση στην οποία μπορεί να στηριχθεί ο επιλεγείς προσφέρων σε επακόλουθες «παραδοσιακές» διαδικασίες σύναψης συμβάσεων. Αυτό μπορεί να ενδιαφέρει ιδιαίτερα τις ΜΜΕ που δαπανούν σημαντικά κονδύλια σε Ε&Α.

Παρόμοιο περιθώριο ελιγμών υπάρχει για συμβάσεις που αφορούν υπηρεσίες Ε&Α, με εξαίρεση τις συμβάσεις των οποίων τα προϊόντα ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή για ίδια χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της και βάσει των οποίων η αμοιβή για την παροχή της υπηρεσίας καταβάλλεται εξ ολοκλήρου από την αναθέτουσα αρχή.²⁷

Ωστόσο, για κάθε σύναψη σύμβασης που υπερβαίνει την «περιορισμένη παραγωγή ή προμήθεια» που περιγράφεται ανωτέρω, πρέπει να εφαρμόζονται οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις. Στο πλαίσιο αυτό, χρήσιμες πληροφορίες περιέχουν επίσης τόσο η πρόσφατη

²⁶ Άρθρο 31 παράγραφος 2 στοιχείο α) της οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

²⁷ Άρθρο 16 στοιχείο στ) της οδηγίας 2004/18/ΕΚ και άρθρο 24 στοιχείο ε) της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

ανακοίνωση για τις προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις²⁸ όσο και ο οδηγός για τη χρήση καινοτόμων λύσεων στις δημόσιες συμβάσεις²⁹.

7. ΠΑΡΟΧΗ ΕΠΑΡΚΟΥΣ ΧΡΟΝΙΚΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

Συνήθως οι ΜΜΕ διαθέτουν ελάχιστες, ή και μηδενικές, ειδικές διοικητικές δυνατότητες για τον χειρισμό της προετοιμασίας των εγγράφων του διαγωνισμού. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να έχουν επίγνωση του γεγονότος αυτού όταν θέτουν προθεσμίες, ώστε να μπορούν να διατηρήσουν την ευρύτερη δυνατή βάση ανταγωνισμού.

Οι οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις παρέχουν τη δυνατότητα χρησιμοποίησης **προκαταρκτικών προκηρύξεων** σε εθελοντική βάση, επιτρέποντας στους δυνητικούς προσφέροντες να προετοιμασθούν για να υποβάλουν εγκαίρως προσφορά για τις ανακοινωθείσες συμβάσεις.³⁰ **Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην περίπτωση μεγάλων και πολύπλοκων συμβάσεων, στις οποίες οι ΜΜΕ μπορεί να χρειάζονται χρόνο για την εξεύρεση εταίρων για την υποβολή κοινής προσφοράς.**

Όταν οι αναθέτουσες αρχές κάνουν χρήση της δυνατότητας συντόμευσης των προθεσμιών μετά τη δημοσίευση προκαταρκτικής προκήρυξης, πρέπει να μεριμνούν ώστε να διασφαλίζεται ότι η προκαταρκτική προκήρυξη είναι επαρκώς αναλυτική ώστε να επιτρέπει πραγματικά στους οικονομικούς φορείς να προετοιμασθούν για το έργο.

8. ΜΕΡΙΜΝΑ ΓΙΑ ΕΓΚΑΙΡΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΤΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

Η αναφορά, από τους ενδιαφερομένους, δυσκολιών σχετικών με τις πληρωμές από τις αναθέτουσες αρχές προκάλεσε τη γενική επανεξέταση των ισχυουσών διατάξεων της οδηγίας 2000/35/EK για την καταπολέμηση των καθυστερήσεων πληρωμών στις εμπορικές συναλλαγές. Η τρέχουσα αξιολόγηση της εν λόγω οδηγίας μπορεί να οδηγήσει σε πρόταση τροποποιητικής οδηγίας, η οποία μπορεί να ενισχύσει την πειθαρχία στον συγκεκριμένο τομέα.

Στο μεταξύ όμως πολλά μπορούν ήδη να γίνουν από τα κράτη μέλη και τις αναθέτουσες αρχές για τη βελτίωση των όρων πληρωμής. Ειδικότερα, καθώς οι ισχύουσες διατάξεις της οδηγίας 2000/35/EK σαφώς ελαφρύνουν τον χρηματοοικονομικό φόρτο των ΜΜΕ προβλέποντας προκαθορισμένη προθεσμία πληρωμής 30 ημερών, προκαθορισμένο ύψος τόκων υπερημερίας και διαδικασίες είσπραξης για μη αμφισβητούμενες απαιτήσεις, είναι σημαντικό να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι διευκολύνσεις αυτές.

Όσον αφορά την πληρωμή υπεργολάβων, **οι αναθέτουσες αρχές μπορούν επίσης να περιλάβουν ρήτρες στα συμβατικά έγγραφα ώστε να διασφαλίζουν ότι οι προμηθευτές τους θα πληρώνουν τους υπεργολάβους τους εμπρόθεσμα** (βλ. ενότητα 1.4) και ότι οι πληρωμές θα μετακυλίνουν στην αλυσίδα εφοδιασμού.

Σχετικά με αυτό αξίζει να αναφερθούν οι ακόλουθες εθνικές διατάξεις και πρακτικές:

<i>Εθνικό δίκαιο</i>

²⁸ COM(2007) 799, 14.12.2007.

²⁹ SEC(2007) 280.

³⁰ Άρθρο 35 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/18/EK και άρθρο 41 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/17/EK.

Το ουγγρικό δίκαιο υποχρεώνει την αναθέτουσα αρχή να πληρώνει τον προσφέροντα εντός μέγιστης προθεσμίας 30 ημερών από την εκτέλεση της σύμβασης. Όταν επαληθεύεται ότι ο προσφέρων εκτέλεσε τη σύμβαση και η αναθέτουσα αρχή δεν τον πλήρωσε εντός της προθεσμίας, ο προσφέρων δικαιούται να εισπράξει τα χρήματα κατευθείαν από τον τραπεζικό λογαριασμό της αναθέτουσας αρχής.

Πρακτικές

Πρόσφατη μελέτη που εκπονήθηκε στη Γαλλία εισηγήθηκε στις αναθέτουσες αρχές να λάβουν τα ακόλουθα μέτρα για τον μετριασμό των προβλημάτων που προκύπτουν από τις καθυστερημένες πληρωμές:

- απλούστευση των αναγκαίων εγγράφων για την πραγματοποίηση πληρωμής, χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών εργαλείων·
- αποφυγή αναστολής πληρωμών χωρίς βάσιμο λόγο·
- **βελτίωση της χρήσης της ηλεκτρονικής πληρωμής·**
- απλούστευση των ελέγχων· και
- αποφυγή της αναβολής των πληρωμών έως το τέλος του έτους.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, τα υπουργεία της κυβέρνησης και οι υπηρεσίες τους υποχρεούνται να παρακολουθούν τις επιδόσεις τους στον τομέα των πληρωμών και να δημοσιεύουν τα σχετικά αποτελέσματα στις εκθέσεις του υπουργείου ή στις ετήσιες εκθέσεις τους. Στον πίνακα παρατίθεται, ανά υπουργείο, το ποσοστό των λογαριασμών που πληρώθηκαν εντός 30 ημερών, ή εντός άλλης συμφωνηθείσας περιόδου πίστωσης, από την παραλαβή έγκυρου τιμολογίου. Επιπλέον, συνιστάται στις αναθέτουσες αρχές να εξετάζουν κατά πόσον ενδείκνυται η πραγματοποίηση σταδιακών ή **ενδιάμεσων πληρωμών** (οι οποίες συνδέονται, για παράδειγμα, με τις εκτελεσθείσες εργασίες).